

مجموعه مقالات

اولین همایش تخصصی

باز آفرینی پایدار محله‌های هدف شهر سبزوار

۲ و ۸ اسفند ۱۳۹۳

سید حسن موسوی چلک

رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران

عباسعلی یزدانی

عضو هیئت مدیره انجمن مددکاران اجتماعی ایران

شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۲۵۷-۰۶۳-۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۷۸۳۵۰
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه مقالات اولین همایش تخصصی بازآفرینی پایدار محله‌های هدف شهر سبزوار - ۷ و ۸ اسفند ۱۳۹۳ / تدوین حسن موسوی چلک، عباسعلی یزدانی.
مشخصات نشر	: تهران: شلاک، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۳۳۶ ص.
موضوع	: نوسازی شهری - ایران - سبزوار - طرح و برنامه‌ریزی - کنگره‌ها
موضوع	: Urban renewal -- Iran -- Sabzevar -- Design -- Congresses
رده بندی دیویی	: ۷۱۱/۴۰۹۵۵۸۲۵۶
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ NA ۹۰۵۳ / ن ۸۵۹
شناسه افزوده	: موسوی چلک، سیدحسن، ۱۳۴۷ - گردآورنده
شناسه افزوده	: یزدانی، عباسعلی، ۱۳۶۳ - ، گردآورنده
سرشناسه	: همایش تخصصی بازآفرینی پایدار محله‌های هدف شهر سبزوار (نخستین: ۱۳۹۳)
وضعیت فهرست نویسی	:

انتشارات شلاک

مجموعه مقالات اولین همایش تخصصی بازآفرینی پایدار

محله‌های هدف شهر سبزوار - ۷ و ۸ اسفند ۹۳

- ناشر • انتشارات شلاک
- تدوین • حسن موسوی چلک رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران
- عباسعلی یزدانی عضو هیئت مدیره انجمن مددکاران اجتماعی ایران
- چاپ اول • ۱۳۹۵
- شمارگان • ۱۰۰۰ جلد
- قیمت • ۴۰۰۰۰ تومان
- شابک • ۹۷۸-۶۰۰-۲۵۷-۰۶۳-۵۰

جمالزاده جنوبی خ دیلمان پ ۱۴ واحد ۱ تلفن ۶۶۵۹۲۳۵۷ و ۹۱۲۲۲۵۱۲۶۸

www. Shelak. ir

فهرست

- ۸----- اعضای کمیته علمی
- ۹----- اعضای کمیته اجرایی
- ۱۱----- سخن دبیر همایش
- ۱۴----- مهندس برادران - فرماندار سنندج
- ۱۵----- دکتر محمدعلی طالبی - شهردار سنندج
- پیام دکتر محمد سعید ایزدی - معاون شهر و - عامل شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری
- ۱۷----- وزارت راه و شهرسازی
- ۲۰----- گزارش همایش - عباسعلی یزدانی
- ۲۷----- سخنرانی آقای مهندس هاشمی - رئیس محترم کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی
- ۲۹----- سخنرانی آقای دکتر پرند - معاون محترم وزیر و رئیس سازمان فنی و حرفه ای کشور
- ۳۳----- سخنرانی دکتر همایون هاشمی - معاون محترم وزیر و رئیس سازمان بهزیستی کشور
- سخنرانی آقای مهندس ابلقی - معاون محترم سازماندهی و بازآفرینی شهری شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران
- ۳۴-----
- ۳۶----- سخنرانی دکتر مظفر صراف - دکترای برنامه ریزی شهری و منطقه ای - دانشیار دانشگاه شهید...
- اسکان غیررسمی؛ پیش نگری و بسترهای مداخله - منصور استادی کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریز شهری - نریمان مصطفایی کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریز شهری
- ۳۹-----

- بازآفرینی شهری و الزامات مدیریت شهری در برنامه‌های احیاء، بهسازی و نوسازی شهری در محلات هدف با تأکید بر سکونتگاه‌های غیررسمی - حسن پارسی پور- دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه شهید بهشتی تهران- معاون برنامه‌ریزی فرمانداری شهرستان سبزوار -----۵۴
- سکونتگاه‌های غیر رسمی در ایران؛ شناخت، تحلیل و تغییر با رویکرد پیشگیرانه- دکتر حبیب...-----۷۲
- مدیریت سکونتگاه‌های غیررسمی: چالش‌ها و فرصت‌های پیش روی مدیریت شهری با تأکید بر نقش شهرداری‌ها- محمدکاظم جبّاری دانشجوی دکتری شهرسازی دانشگاه هنر اصفهان- سجاد صالحی کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی -----۱۰۲
- امنیت اجتماعی انسانی در محلات هدف برنامه‌های بهسازی، احیا و نوسازی شهری- دکتر... -----۱۲۳
- برنامه ریزی مشارکت اجتماع محو بازآفرینی محلات هدف سبزوار، روش، فرایند و سازماندهی- دکتر نوید سعیدی رضوانی -----۱۶۵
- آشنایی با سند ملی راهبردی احیا، بهسازی، نوسازی و توانمندسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری - دکتر منا عرفانیان سلیم -----۲۱۲
- سیاستگذاری بازآفرینی شهری محلات هدف برنامه‌های احیاء، بهسازی و نوسازی شهری با تأکید بر توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی در برنامه ششم توسعه- نریمان مصطفایی...-----۲۲۳
- استراتژی‌های مدیریت اجتماعی - با تأکید بر مددکاری اجتماعی در سکونتگاه‌های غیر رسمی- سیدحسن موسوی چلک- فاطمه سلطانی -----۲۴۷
- مروری بر درس‌های آموخته تجربیات بین‌المللی و ملی توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی با رویکرد توانمندسازی اجتماع محور (نمونه موردی: شهرهای شیراز، کرمانشاه و سنندج) -----۲۶۳
- تسهیلگری در محلات هدف برنامه‌های بهسازی، احیاء و نوسازی شهری- عباسعلی یزدانی و مهدی سروی همپا -----۳۰۵
- بیانیه پایانی همایش -----۳۱۷
- گزارش تصویری همایش -----۳۲۱

سخن دبیر همایش

یکی از موضوعاتی که در کشور ما از دیر باز تاکنون مطرح بوده و خواهد بود موضوع سکونت گاه های غیر رسمی است که امروز با زندگی که در تعریف این حوزه صورت گرفته از آن به عنوان محلات ناکارآمد شهری (شامل بافت های فرسوده ، بافت های تاریخی ، روستاهای الحاقی به مناطق شهری و سکونت گاه های غیررسمی) یاد می شود که براساس آمارهای ارائه شده توسط مسئولین وزارت راه و شهرسازی بویژه شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری حدود ۱۹ میلیون نفر در این مناطق زندگی می کنند . نکته ای که در ابتدا به ذهنی متبادر می شود این است که آیا می توان این خیل عظیم جمعیت کشور را « غیررسمی » دانست ؟ بدون شک پاسخ مثبتی خواهد بود .

ما مددکاران اجتماعی معتقدیم که این مردم، شهروندان کشور محسوب می شوند . که به دلیل برچسب های نامیمون از قبیل ساکنین مناطق جرم خیز ، مناطق غیررسمی و ... از دریافت بسیاری از حداقل های خدمات عمومی محروم شدند. محرومیت هایی که مشکلات عدید دیگری را برای ساکنین این مناطق ایجاد کرده است . تامل بر آنچه که در این مناطق گذشت نشان می دهد که نه رویکرد تخریب مناطق توانسته در این زمینه کار ساز باشد و نه توجه صرف به فضای کالبدی. به همین منظور انجام هر نوع مداخله ای مستلزم توجه به رویکردهای توانمندسازی، فرهنگی ، اجتماعی ، زیست محیطی و فضایی - کالبدی است . تا از این طریق بتوان با مشارکت مردم که از مهمترین اصول در بازآفرینی شهری محسوب می شود زمینه را برای دسترسی مردم به خدمات عمومی در مرحله اول درحد متوسط خدمات عمومی و سپس ارتقاء کیفیت زندگی مردم که یکی از ماموریت های اصل مددکاری اجتماعی محسوب می شود را فراهم کرد . موضوعی که در سند ملی احیاء ، بهسازی ، نوسازی و توانمندسازی بافت های فرسوده و هدف شهری که در مصوب سال ۱۳۹۳ هیات دولت نیز به آن تاکید شده است . بدون شک

دسترسی به این هدف که همه مناطق از حد متوسط خدمات عمومی را داشته باشند علاوه بر مشارکت مردم، مشارکت دستگاه های مختلف و ایفای تکالیف قانونی، خود، آماده سازی و... مردم می تواند در پایداری طرح ها و برنامه ها و اثر بخشی آنها تاثیر گذار باشد. در این صورت است که می توان امید و انگیزه را در خانواده های ساکن این مناطق افزایش داد به عبارت بهتر « انگیزه بهتر زیستن » را با افزایش شاخص های سلامت اجتماعی بیش از پیش فراهم کرد.

گرچه به این باور هستیم که پیشگیری از گسترش این مناطق باید در اولویت سیاست های کشور قرار گیرد اما شناسایی قریب به ۱۰۰۰ منطقه (تاکنون) با این ویژگی ها نشان می دهد که در کنار تمرکز و اولویت دادن به برنامه های پیشگیرانه، می بایست برای بهبود شاخص های مختلف رفاه اجتماعی در این مناطق نیز تدابیر خاصی اتخاذ شود.

در اتخاذ این تدابیر تنها « باید جابه جایی گسترده ساکنان » هدف قرار گیرد بلکه باید بر حفظ و ارتقاء سرمایه اجتماعی و ظرفیت های اجتماعی - فرهنگی مردم و شناسایی نیازها و مشکلات مردم و اقدام به رفع آنها اهتمام ویژه شود تا از این طریق شاهد افزایش حس تعلق و همبستگی و انسجام اجتماعی در میان مردم این محدوده ها باشیم. مولفه هایی که وجود آنها در هر منطقه ای می تواند موتور محرک بسیار قوی برای پویایی، سازندگی، نشاط، شایعی و سرزندگی باشد.

توجه به این مولفه ها ایجاب می کند که از ظرفیت حوزه های مختلف از جمله مددکاران اجتماعی که دارای تخصصی در حوزه مددکاری اجتماعی (اجتماعی محور) جامعه محور هستند بهره گرفته شود. به همین منظور با شناختی که مسئولین ارجمند شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری از توانمندی های مددکاران اجتماعی داشتند و فعالیت های گسترده مددکاران اجتماعی با این رویکرد، تفاهم نامه ای بین شرکت مذکور و انجمن مددکاران اجتماعی ایران منعقد شد که در نتیجه این تفاهم شناختی که مسئولین شهرداری سبزوار از انجمن داشتند زمینه همکاری فراهم شد تا شهر سبزوار که یکی از شهرهای دارای محلات ناکارآمد شهری در استان خراسان رضوی بوده به عنوان « اولین شهر الگوی اجتماعی » تعیین شود و انجمن به عنوان مجری « بازنگری برنامه اقدام » چند منطقه این شهر تعیین گردد که به نظر می رسد این کار اولین تجربه مدیریت شهری و بازآفرینی شهری باشد (که در نوع خود می تواند ارزشمند هم باشد).

این انجمن با بهره گیری از ظرفیت علمی رشته مددکاری اجتماعی کار با جامعه (مددکاری جامعه ای) و مهارت تسهیل گری با استفاده از اساتید مجرب حوزه های مرتبط از جمله جامعه شناسی، برنامه ریزی اجتماعی، برنامه ریزی شهری و... همکاری مشترک را در این راستا آغاز کرد. از جمله زمینه های همکاری مشترک برگزاری اولین همایش تخصصی بازآفرینی پایدار محلات هدف شهر سبزوار

در تاریخ هشتم اسفند یک هزار و سیصد و نود و سه بود که به مدت دو روز در دانشگاه حکیم سبزواری (شهرستان سبزوار) با حضور مسئولین کشوری ، نمایندگان مجلس شورای اسلامی ، اساتید ، پژوهشگر و کارشناسان و مسئولین استانی و شهرستانی برگزار شد . آنچه در پی می آید مطالب همایش مذکور می باشد .

با توجه به اینکه در برگزاری این همایش دستگاه ها و اساتید و همکاران زیادی همکاری کردند برخود فرض می دانم برحسب وظیفه به مصداق " من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق " از همه این عزیزان از جمله : دکتر محمد سعید ایزدی ، معاون وزیر و مدیر عامل شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری وزارت و شهرسازی ، مجید روستا (نایب رییس هیات مدیره شرکت) علیرضا ابلقی، نریمان مصطفایی و خانم دکتر ما عرفانیان و کارشناسان این شرکت ، مسئولین، همکاران اداره کل راه شهرسازی استان خراسان رضوی ریژه آقای منصوری، مهندس برادران معاون استاندار و فرماندار و رییس ستاد بازآفرینی شهرستان سبزوار ، آقای دکتر پارس پور معاون فرماندار، اعضای محترم شورای اسلامی شهر سبزوار، آقای دکتر محمد علی صالحی شهردار این شهر، معاونین و همکاران شهرداری سبزوار ، آقای دکتر مهدی برزویی مدیر عامل سازمان بهسازی و شهرسازی شهر سبزوار و آقای ابوالقاسم سنایی فر و همکاران زحمتکش و پر تلاش این سازمان، مسئولین دانشگاه حکیم سبزواری، مسئولین و همکاران دستگاههای اجرایی عضو ستاد بازآفرینی شهرستان سبزوار، اصحاب رسانه و سایر عزیزانی که تلاش کردند تا این همایش برگزار شود که اگر نامشان از قلم افتاده عذرخواهی می کنم.

همچنین از همکاران ارجمند انجمن مددکاران اجتماعی ایران که در تمام طول مدت همکاری بی - شائبه ای داشتند از جمله دکتر حبیب جباری (دبیر کمیته علمی همایش) عبدالرحمن قاسمی وجودی، محترم رمضانلو، غلامعلی قربانی، عباسعلی یزدانی، مهدی سروی همپا، علی ابادی، زهره صفاری فر، مهدی فلاحی، سیمین دوستی، ام النبین زارع، رضا معطوفی و سایر عزیزان نیز سپاسگزار می نمایم .

همچنین از مسئولین و اساتیدی که با حضور خود بر غنای علمی همایش افزودند و دوست اندیشمند و فرهیخته ام سید محمدرضا حسینی مدیر انتشارات شلاک که زحمت چاپ کتاب را کشیدند سپاسگزاری می شود. با این امید که برگزاری چنین همایش های بتواند زمینه ای را فراهم کنند تا با بهره گیری از دانش و تجارب و ظرفیت های موجود بتوان گامی بیشتر در راستای تحقق بیشتر حقوق شهرداری و محلات اجتماعی در جای جای ایران اسلامی برداریم. انشاءا....

سید حسن موسوی چلک

رییس انجمن مددکاران اجتماعی ایران

و دبیر همایش